

schenen boek, zonder vrees voor tegenspraak bij zijn lezers en zonder overdrijving getuigen: de huysingen, soo publycke als besondere, sijn seer schoon.

Merkwaardig voor onze kennis van het stadsbeeld tegen het einde van het eerste kwartaal der 17e eeuw is ook de plattegrond door Franchoys Huys in 1623 uitgegeven; en dat wel niet zoo zeer om den eigenlijken plattegrond, die èn wat betrouwbaarheid èn wat uitvoering betreft, achterblijft bij den drie jaar later uitgekomene van Van Berckenrode, maar meer om de bijgevoegde beschrijving, afkomstig van den Stadstimmerman Dirck Davidsz, neef van den Vroedschap-historicus Versyden.

In het toenmalig Rotterdam, dat \pm 4300 woonhuizen telde met ruw geschat 26000 inwoners, waren alle straten en kaden geplaveid „seer schoon ende zeyndelyck zonder mis-
hoopen ofte vuyligheydt, want daer de heele weecke deur zes stadtskarren rijden deur alle straten om alle vuyligheyd op te nemen”. Er was een weeshuis voor 250 kinderen, een gasthuis voor 200 zieken, een oude mannen- en een oude vrouwenhuis, eindelijk nog een pesthuis, wat alles natuurlijk alleen mogelijk is in een stad welker middelen toelaten het onderhoud te bekostigen. Het Rotterdam van 1623 was dan ook welvarend. De brouwerij, altijd nog een betrouwbare welvaartmeter, werd uitgeoefend in 30 bedrijven, de eigen handel culmineerde in het belangrijk plaatselijk bedrijf van de Oost-Indische compagnie, de Admiraliteit met haar geschutgieterij en haar werven stond aan den top der nijverheid, en de haven, met haar kranen en wippen om te laden en te lossen en haar ruime kaden met kloeke pakhuizen, ontving naast de van ouds gekende haringschepen, nu de meest verscheiden vaartuigen: Straat- en Oostindievaarders, Westindië en Groenlandvaarders, vrachtschepen uit de Wester-, de Noorder- en de Oostervaart.

Wanneer Dirck Davidsz dit alles vertelt, dan is het merkbaar dat ook hij is gegrepen door de machtige opleving van deze geuzenstad en in haar krachtigen opbloei te boven komt den weemoed welke geklonken heeft in den aanhef van zijn beschrijving. De stad, zoo zegt hij in zijn eenvoudige taal, was binnen een menschenleeftijd maar klein geweest,